

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

7 de Pœna Ieiunii & Abstinentiæ a cibis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

& constituit eos in Haila, & Abor fluuiis. Gozam in ciuitatibus Medorum, 4. Reg. 18. Recepta etiam exsilii deportatio iure pontificio, postquam quis verberibus publice castigatus clericus, & priuatum ordie priuatur, c. 1. de cal. lib. 5. *Decret. tit. 2. c. hi qui. 3. q. 4. Dicitur in eam non ab homine, col. 6. vers. Et dicit hoc, de iudic. vide de Prepos. in c. in primis, 2. q. 1. Prodest interdum conuersis, pro salute animi & suaz, mutatio loci. Plerumque enim, dum mutatur locus, mutatur mentis affectus, c. valet, 81. dist. Facit & c. 1. de raptor. ut possit latam fugam reo episcopus imponere. § Alia ¶ relegatio est, quae non habet assignationem loci, intra quem quis se debeat continere, ut praedens: imo contra habet liberam nationem, & vagandi, de mo vno loco, qui interdicitur, licentiam. Et ita relegatio ab illo loco, vel exilatio dicitur, l. exsilium, §. de interd. Et relegatio in P. relegaturum, §. §. soler. eod. tit. & interdicio. Sic in exilium damnatus Cicero a Crasso, Caesare, & Pompeio. Facultates tamen eius publicatae, & defque eius, tanquam ab hostis, solo aquatae, & eam in area templo Libertatis consecrata fuit, iussus abesse Roma 468. millia passuum: praetereaque edictum, ut si intra eos fines venisset, & ipe, & qui eum susceperint, impune a quouis occidi possent, Dion Cassius lib. 38. histor. Rom. Eam poenam quoque Fredericus in §. 1. vers. qui vero ad predictam poenam, de pace tenenda, lib. 2. Feud. tit. 5. Imperator imponit pacis in reuelatoribus, ut si bona non habet, ex quibus multa indicta solui non possit, corporis sui correctionem in verberibus patiantur, & precul ab eo loco, quem inhabitabant quinquaginta miliaria, per quae uentum vitam agant. Ad hanc interdictionem spectat illa, quae Mariae forori imposita est, ut extra castra moraretur, & neque in ea reuocaretur per aliquot dies, Numeror. c. 22. Interdictio etiam aliquando continet, ne quis certum locum egrediatur, vel domum suam, l. si de interd. Et releg. vel alterius, nos dicimus baillet l. au rest en sa maison, ou ailleurs. Si autem quis in certo loco concludatur ad tempus, vel in perpetuum, tunc non erit interdicio simplex sed potius carcer, custodiae publica, ut infra in carceribus, Deo fauente, dicemus. ¶ Et ¶ generaliter interdiceret, nihil aliud est, quam prohibere & denuntiare, §. sunt, tamen, de interd. apud Iustin. Sic dicimus administrationem interdici tutori accusato de suspecto, §. si quis autem, de suspect. tutor. & praetere res ecclesiae dissipant, c. ult. extra de accusat. Ita & interdiceret patria, l. nulli, 10. de senten. & in interloc. om. iud. lib. 7. c. tit. 45. & sic de similibus, nos banissement. dicimus interdictionem hoc, exsilare: quod generale est, vel particulare. Generale, est lata fuga dictum, l. exsilium, §. de interd. Et releg. quando vniuersorum locorum fit interdictione: ut cum quis iubetur fines regni, vel prouinciae excedere. Particulare certorum locorum est prohibitio. Omittit interdictione locorum & personarum, quae ex censura ecclesiastica pendet, de quibus, Deo fauente, paulo post. Est & poena illa statuta interdictione, quae patronis caularum fit ex causa, ne intra annum, vel in perpetuum postulent, ne certis personis adiant, ne in tribunali praesidis causas agant, vel in alio certo tribunali. Interdictione & foro, id est, forensibus negotiis, & aliis priuatis actionibus, quae explicat Vlpianus l. moris, 9. de pan. in P. Et apud Demosthenem aduersus Aristocras, de homicida inuoluntari exsilio, & aduersus rois ad propositis, & aduersus epipede & alios, id est, terminus est homicidis omnibus, interfecti patria prohiberi. ¶ In ¶ exsilii gradus poenarum sunt, Ideo si quid ad tempus relegatus est simpliciter, ante redeat, in insulam relegatur: si is qui relegatus est in insulam, eam excesserit, deportatur: qui deportatus euaserit, capite puniatur, Marc. l. relegati, 4. & Callistrat. l. capitalium, 28. de pan. in P. Non enim licebat excedere praescriptos exsilii fines, ne poena & iudicia illudantur. Proinde relegatus quidam a Iulio Basilio proconsole, ante tempus elapsum in prouincia interdicta merari repetos, vinculis ad praefectus praetorio missus est per proconsulem Caium Plinium, qui despicere, non damnati in metallum, an summo supplicio, secundum gradus qui in poenis obseruantur, affici deberent, Plin. Nepos, lib. 10. Epist. Draconis leges permittebant exsules capere propria auctoritate, de ferre, & occidere, Demosth. contra Aristocratem, scilicet si in locis interdictis reperiebantur. Et disputant nostri, num hodie id liceat, Bart. Bald. Pau. Cast. in l. 1. C. de summa trinit. Alberic. de Rosate in l. seruum, C. de his qui ad eccles. confug. in ca. statusmus, 17. q. lib. 4. Et ex praescripto consuetudinis tati quidam sunt, & licere propria auctoritate: nihil id non placet, sed capi quidem posse arbitror, & non nisi iudicis auctoritate necandos. Nam & in deportato, iudicis praesumptiuam, ut capitali sententia muldetur, exigit Martinianus, l. 4. de pan. in P. Nec est singulis concedendum, quod per*

magistratus fieri potest, l. non est singulis, de reg. iur. Idcircoque iudiciorum vigor est, ne quisquam sibi valeat indulgere vindictam, l. nullus, C. de iudic. etiam si quis celestissimus dicatur, ne praetextu zeli Reip. quis vindictas exerceat priuatas, l. si de malef. & mathe. C. Et inaudita, & aliquando ante necauerit, quam examinauerit: cum tamen indicta causa nemo damnari debeat, l. 2. de sic. car. in P. ¶ Quod ¶ senatusconsulto est Romae sancitum, teste Tacito Annal. lib. 18. Veruntamen obseruandum est, damnatos in exsilium temporale, si post sententiam retineantur carcere, tempus illud carceris computari pro tempore exsilii. Et si pendente custodia lapsum sit tempus, non posse in exsilium mitti, sed solui a carcere liberos, ac si implessent exsilium, l. omnes quibus, 23. C. de pan. lib. 9. tit. 47. Veluti & qui vere exsularunt, tempore impleto, in carcerem conici ex priore delicto, vel loco interdictione antea carceri nequeunt, l. pen. C. de pan. Quae notabilia sunt in fauorem reorum, qui damnati ad remos sunt, & in similibus, quos vocant baunitos.

De poena ieiunii & abstinentiae a cibis.

Cap. 7.

- 1 Ieiunii laudes.
 - 2 Ieiunium in poenam quomodo datum.
 - 3 Ieiunium abstinere a peccatis optimum, quod iungitur corporali.
- Ieiunium purgare animam a peccatis ex religione, & Ethnicorum comprobationibus ostenditur. eod. Ieiunia statuta, & iudicia quae eod.

¶ Varta ¶ poena diuina erit ieiunium, & abstinentia ciborum. Scio ieiuniorum vires plures esse, verum & illa est pro peccatis eluendis, sicut ex D. Ambrosio *Serm. de Helia & ieiunio, c. 3.* conuincimus. Quid est, inquit, ieiunium, nisi substantia & imago celestis, refectio animae, cibis mentis ieiunium, vita est angelorum, ieiunium culpa mors, excidium delictorum, remedium salutis, radix gratiae, fundamentum castitatis. ¶ Omittam ¶ reliquas vires eius, tantum illud, quod institutum est, persequar: in poenam ieiunia indicta, ut soluatur delictum & reconciliatio fieret cum Deo, qui inimicus erat ob peccatum. Alia ex theologis cognoscenda relinquam intractata: nam in illis cepiose demonstrandis laborarunt & antiqui, & recentes sacri patres, ut Diuus Basilium *serm. de ieiunio*, Diuus Ambrosius *de Helia & ieiunio, & serm. 40. de ieiuniis Niniuitarum*, Bernardus *Serm. 4. in initio ieiunii*, Diuus Chrysolomus, *de ieiunio & tentat. Christi. Gregor. Nicensis orat. de panper. amandis*, & alii. ¶ Ieiunium ¶ quidem magnum & optimum est, abstinere a peccatis, & illecebris voluptatum, c. ieiunium, de consecrat. dist. 5. Et sine quo corporis ieiunium parum prodest, Ies. c. 58. *Eccles. 54. can. nihil prodest, de consecrat. dist. 5. c. auctoritatem, 15. q. 6.* Verum & hoc, quod a cibis est, corpus affligit & diuexat, ut melius spiritali ieiunio obsequatur, *D. Chrysol. sermo 1. homil. 8. in Genes.* & iam immixta eluat antidoto sordes. Sicut initio abstinentia & ieiunium ligni vite inditum, ne incideret homo in peccatum, c. sexto die, 35. dist. Et ergo ad poenam quoque pertinere ieiunium doceo ex sacra scriptura, & sacris patribus. Etenim per Iohalem cap. 2. Deus sic loquitur, *Conuerimini ad me in ieiunio, sicut, & planctu, & scindite corda vestra, & non vestimenta vestra.* Audita prophetae comminatione ieiunauit Achab rex Samariae, & dormiuit in sacco, 3. Reg. 23. Et Iudith cap. 3. dicebat, *si in ieiuniis & orationibus permanseritis coram domino, exaudiet preces vestras.* In poenam esse & docet Dauid, *Psal. 34. humiliabam in ieiunio animam meam, & oratio mea in sinum conuertetur.* Et Moses in Numerorum libro ca. 30. si mulier iuramento & voto se constringerit, ut per ieiunium & ceterarum rerum abstinentiam affligat animam suam, in arbitrio viri erit, si faciat, &c. Solent quoque oratione & ieiunio daemones, qui corpora obfidunt, & mentes edomari, *Marci 9. Sicut in visceribus puerorum,* inquit Diuus Basilium *Serm. de ieiunio, vermes acutis medicinis expelluntur: sic peccatum in animo radicatum, ieiunium interficit.* Et Diuus Ambrosius, appetentia voluptatum constat. Adamum a mandatis Dei excidisse. Quomodo igitur nos voluptas ad paradysum reuocare potest, quae sola nos paradiso exiit? Vnde dominus volens nos aduersus diaboli tentamenta fortiores reddere, certaturus ieiunauit, ut sciremus quia aliter illecebras mali non posse nos vincere. Aut quae salus nobis esse potest, nisi ieiunio eluerimus peccata nostra? Athanasius lib. de virginitate, *Amplectamur valde ieiunium, magnum enim munimentum est ieiunium, & oratio, & elemosina, cum ex morte homines liberet: ut*

enim ob eam & inobedientiam perurbatus est & Adam ex paradiso, ita rursum per obedientiam & ieiunium in paradysum, qui volens, redibit. Cum per id ieiunium Dei gratia ad miserendum in flectatur, ieiunium delinquentis vulnera curat, curatos sanctificat, d. c. fuit, tibi ieiunia, de consecrata, dist. 5. Satisfacit pro commissis, can. igitur, 76. dist. 1. non tantum videntium, sed & eorum, qui iam hinc emigrant, c. anime defunctorum, 13. q. 2. Neque soli populi, qui Dei veri cognitionem habuerunt, ieiunia ad expianda delicta valere, & ad purgandas animas existimant: sed & inter Ethnicos il, qui seruo philosophati sunt. Arque Clemens Alexandrinus orat. adhortat. ad gentes, mysterium Eleusinorum signum fuisse, hæc verba tradit: ieiunans, potum consecrum bibit, ex cista accipit: postquam fecit, deponit in calathum, & ex calatho in cistam. Porphyrius testatur lib. 2. de abst. animal. vbi de his plura vide, theologos gentilium iubere suis sacrificiis, antequam sacrificaret, purgare animum ieiunio, ac præcipue animalium abstinentia. Existimant namque, inquit, sanctam animi puritatem, symbolum esse characteremque diuinum, quo custodiaris: adeo ut nihil patiaris ab spiritibus demonum. Quam obrem quia in peccata delicti, & ieiunia inflata, quia omnibus temporibus anni peccatur, omnibus quoque sitata quedam ieiunia, c. huius obseruantiæ, 76. dist. 1. quadam etiam indicta & repentina, vel a nobis ipsis, vel a superioribus. Stata sunt in temporibus decretis, prout refert Gratianus per totam septuagesimam sextam distinctionem, vbi & patrum leges adfert. Et Innocentius tertius in c. 1. & 2. de obseruat. ieiunio. lib. 3. Decret. tit. 47. & alii, A ber. in diction. in verb. ieiunium. Vt immorari hic non expedit. Adiciam tatum Acrium hæreticum fuisse olim iudicatum, quod tempora præstitum ieiunium nõ debere dixerit, teste Epiphano. Indictum ieiunium est, quod extratempora decreta ieiunium ob placandam iram Dei indicitur, vel ob aliam causam: quod nisi quis seruauerit legitime indictum, concilio Maguntinensi anathematizatur, in con. il. Maguntin. can. 37. Sic filii Israel contra Philistæos pugnatum indixerunt ieiunium: ieiunauerunt, & clamantes dixerunt Deo, tibi peccauimus Domine, 1. Reg. 7. Et David propter infirmitatem filii sui sibi indixit ieiunium, 2. Reg. 3. Et Iudith tempore indictum populo metu Holofernis Iudith 4. Et cum eradenda esset Iudæorum gens ab Assuero, inuidia Amanitis, per Hæster indictum ieiunium, Ester cap. 14. Et tempore Iohelis, Iohel. 14. & Iona inter Niniuitas, Iona cap. 3. Math. 12. Luca 11. Gradus abstinentiæ plures sunt in ieiunio stato, vel indicto. Nam aliis licet aliquibus temporibus lactinia edere, aliis non licet, aliquando oleum tantum & vino vitia quando pane & aqua solum. Quæ omnia vel lege, vel consuetudine recepta sunt, vel proprio statuto. Vnde ieiunium aliud allo lenius & grauius, ratione rerum, personarum, & temporis, & criminis, vti licet obseruare ex canonibus penitentialibus, c. hæc omnia, 72. dist. 1. c. accipisti, de sponsal. duor. ca. admonere, 33. quest. 2. c. accusasti, de accusat. extra. c. quicunque, 6. quest. 1. c. qui compulsus, 22. quest. 5. can. si quis conuictus, eo. c. demon, 22. q. 2. c. licet, de poenit. & remiss.

De excommunicatione. Cap. 3.

- 1 Excommunicatio pena diuina est, & quomodo. Quid, & species. Et 2.
- 3 Excommunicatio civilis quid, & a quo fiat.
- 4 Aqua & ignis interdictione quid.
- 5 Regis delinquentis modus punitionis eod.
- 6 Aqua & ignis in nuptiis mysteria.
- 7 Exortus quare quis dicitur eod.
- 8 Aqua & igne expiata crimina. Expiatio criminum aqua & igne quomodo fiebat. Ethnicis eod.
- 7 Ignem expiari posse scelera quomodo ethnici & nostri docent.
- 8 Deporatio successit in locum interdictionis aqua & ignis, quare.
- 9 Excommunicatio ecclesiastica que, & minor, & maior. Sacrificis interdiceret maxima pena eod. Excommunicationum dire atroces eod.
- 10 Excommunicatio minor a quo, & ob que infligatur, & quis soluat.
- 11 Interdictum ecclesiasticum quid, & species.
- 12 Suspendio ecclesiastica ab officio, & beneficiis que.
- 13 Excommunicatus excommunicatione minori a quibus abstinere debeat, & quibus ex causis quis ipso iure in eam excommunicationem incurrat.

Excommunicati ecclesia remouendi eod.
 14 Excommunicati non communicandum imminente pena fidei. Excommunicationis exceptis quibusdam personis. & 15. 17.
 15 Abstentia, excommunicatus dicitur eod.
 16 Hæreticum heredem instituens, excommunicatus est.
 Quinta þ pœna diuina excommunicatio est, que postea ab ecclesiastica disciplina vituperata est. Ad cuius vim & auctoritatem explanandam primum ad monebimus, quid sit, & quomodo diuidatur. Nomen þ generale quippe excommunicatis, est, que a eommunione depulso seu separatio. Preter de tot possunt esse excommunicationis species, quot communionis seu communicationis, a quibus quis eiicitur. Est communicatio cũ Deo, & cum hominibus. Rursus ea, que cum hominibus, vel est societas civilis, seu ecclesiastica. Igitur tot excommunicationes. Prior ea, que separat a Dei gratia illa, que separat a societate civilis, que a Deo, & societate ciuili piorum. De prima certum est, vti in quinta synodus, c. certum est, 24. quest. 3. impium esse omnino separatum a Deo, quam diu non reconciliatur. Quod & firmat D. Hieronymus in eo, qui in peccatum mortale incidit, ob quod recedit Deus ab eo, D. Hieronymus in lib. 7. ad. & c. andi, 11. quest. 3. Ciuilis excommunicatio fit auctoritate hominum, & sententia, sicuti superior a solo Deo. ¶ Eius þ generis sunt exsilia, interdictiones, relegationes, & deportationes, quibus cõmunio ceteræ societatis, ciuitatis, oppidi, regionis, regniue interdicitur, de quibus supra. ¶ Sed þ illa acrior, que erat aqua & ignis interdictionis: nam quibus aqua & ignis interdicitur, societas omnino hominum & cõmercium prohibebatur, ne quis eos vrb, mensa, lare, recto reciperet, Alexand. lib. 3. genal. diu. ca. 1. non ad facta admitteret. Plinius lib. 6. cap. 22. scribit, in Taprobana insula, fere extra orbem relegata, regē, si quid delinquit, morte multat, nulla vi interueniente, sed auctorebus curatis, & commercia etiam sermonis denegantibus. Herodotus lib. 8. de Aristodemo loquens, qui saluus ex trecentis Lacedæmonis, qui fortiter cum Leonida contra Persas occubuerat, euaferat. Nullus, inquit, ei ex Spartiatis ignem accendebat, nullus ei collegium communis dabat. Sic Cælares. I. hi qui sanctam, 3. de apost. lib. 1. C. 10. voluerunt Theod. Valen. & Arca. eos, qui a fide Christiana in idololatriam lapsi sunt, a cõsortio omnium hominum segregari: maioremque penam illam existimant, versari inter homines, & hominum carere suffragiis, quam procul abici, & longius amandari. Cicero pro domo sua. Qui erant, reorum capitalium damnati, non prius hanc exilitatem amiserant, quam erant, in eam recepti quo vertendis hoc est, mutandis soli causa venerant. Id autem ut esset faciendum, non ad emione ciuitatis, sed iuris, & ignis & aqua interdictione faciebant. Sic lege Draconis inflam, Demosthen. Leporem expulsum ei, & dicitur ad deporatos, accoson, xparisov, ievon, d'p'ev, homicidam arceri ab aqua in stralis expiationibus, libationibus, crateribus, sacris, & foro. Et vti ait Iuuenalis, Satyr. 4.

—vltimus autem
 Arumna cumulus, quod nudum, & frustro rogantem, Nemo cibo, nemo hospitio secteg, iunabit.
 ¶ Appellatione þ aquæ & ignis, videbatur omnia auxilia humana þ denegata, quod aqua & ignis, duo hominibus sumere necessaria vtilia sunt, vt explicat post Lactantium, lib. 2. diuin. institut. Budæus in l. 2. de poen. in poster. annot. in P. Et Scauola in l. Scia, 67. §. 1. de donat. inter vir. & vx. lib. 24. P. tit. 1. aqua & igne inter coniuges communicatis, fieri nuptias olim tradit, & inieparabilem societatem. Et certe maximum esse videretur delictum, ob quod, que cõmunia omnibus sunt, denegantur, Causa nascendi, inquit Varro 4. de ling. Lat. & 11. de vita pop. Roma duplex, ignis & aqua: ideo ea in nuptiis in lumine adhibentur: quod coniungit hie, & mas ignis: quod tibi semen aqua femina, quod factus ab eius humore, & eorum iunctura sumit Venus. Meminit & eius ritus Nonius, sed addit maritum item a foco titonem accipere ex felici arbore, & cum eo aquali aquam deferre. Proinde is, qui his priuatus est, extorris dicitur. Interdicebatur autem illis duo bus, quos vira priuandos notabant. Initium necessarie rei vitæ hominum, inquit Ecclesiasticus c. 39. aqua, ignis. Proinde libertas viuendi, quæque in his duobus. Sic enim scriptum est, apposui tibi ignem & aquam, inquit Deus, porrigem manum tuam ad quod volueris eod. c. 16. Explicat de hinc statim, ante hominem vita & mors, boni & mali. Seruius in illa verba Virgili 12. Æneid. Quæ federa sumimus sancit. Ad faciendâ fœdera ignis & aqua adhibebantur. Vnde contra, quos arceret volebant a coniugio, eis aqua & igni interdiceret solebāt, id est, rebus quibus